

יונה חן, אריאן גוטסמן, יוסי ענבר - הפקולטה לחקלאות.

עמי מדואל, רבקה אופנבך, רפי דיון - מו"פ ערבה.

תקציר

תנאי הגידול בכיכר סדום שונים משאר איזורי הערבה בשני מרכיבים עיקריים: אקלים חם יותר ומי השקיה ברמת מוליכות של 4 דסימנס/מ'. השפעות מרכיבים אלו בולטת במיוחד על רקע של קרקע בעלת מרקם גס או באיזורים בהם יש בעיות ניקוז. מיצוי פוטנציאל היבול הגבוה של גידול ירקות כמו עגבניות, מלונים ופלפלים, מצריך ביצוע קפדני ומדויק של משטר ההשקיה והדישון המתאים לתנאים הללו המתאפשר ע"י גידול במצע מנותק. בנוסף לאמור לעיל קיים בשנה האחרונה חשש מפני התפשטות מחלת הקרקע "רקבון צוואר השורש" המועברת בין היתר דרך האוויר. הוצע כי גידול בתוך מבנים עשוי להגן מפני התפשטות המחלה. לפיכך, הוקמו שתי חממות בחוות הנסיונות שבעין-תמר בהם גודל מלון ועגבניה הן במצע מנותק והן בקרקע המקומית (חול).

על פי תוצאות הניסויים של עונת 1988/89, גידול עגבניות בחממה נמצא כמתאים לאיזור כיכר סדום. ניתן לגדל במצעים מנותקים למרות המליחות הגבוהה של מי ההשקיה וכן ניתן לגדל בקרקע אם אין אילוח רב מדי

ב - Crown rot. יבולי העגבניות של המצע המנותק בזן 111 גבוהים במקצת מאלו של בקרקע, הפרי גדול יותר וקיימת הבכרה. אחוזי הייצוא בזן זה היו גבוהים מאד בכל הטיפולים אולם קיים יתרון קל לקרקע. לעומת זאת הזן 121 נמצא כמתאים פחות לגידול במצעים מנותקים בתנאים של מליחות גבוהה. גידול של עגבניות חממה בהדלייה בשטח פתוח אינו מומלץ, בשל איכות ויבולים נמוכים.

במידה וקיימות בעיות של מחלות או איכות קרקע, יהיה המצע המנותק חלופה טובה לגידול עגבניות גם בתנאי מוליכות חשמלית גבוהה של מי ההשקיה. באופן כללי רמת היבולים גבוהה לתנאים כה מחמירים של איכות מי ההשקיה (כ - 4 דסימנס/מ') ואיכות הפרי במצעים ובקרקע טובה (80% ייצוא). ראוייה גם לציון העובדה שזוהי הפעם הראשונה של גידול במצע מנותק לצוות החוה בעין-תמר. יש לחזור ולבדוק גידול עגבניות במצע מנותק בעין-תמר, לשפר רמת המוליכות החשמלית במי הנקז, לבחון השקיה בלילה ללא דשן כאמצעי מסייע לשטיפה ולשפר בכך את רמת היבולים הכללית של המערכת וכן לבחון זנים שפריים גדול יותר כדי להתגבר על בעית הקטנת הפרי בשל מליחות. בגידול מלון נמצא כי גידול מלון מודלה במצע מנותק נמצא כמתאים לאזור כיכר סדום, על אף בעיות מליחות המים של האזור. הגידול בחממה נמצא כמניב יבול גבוה הן במצע המנותק והן בקרקע המיקומי, אך יש לזכור שקרקע זו הינה באיכות גבוהה שאינה מאפיינת את כל האזור. במקרים בהם מתגלות בעיות קרקע, גידול במצע מנותק הינו חלופה טובה.